

Petr BAJER se narodil v Jindřichově Hradci, kde se na místní LŠU učil hrát na housle. Během studia na jindřichohradeckém gymnáziu Vítězslava Nováka byl členem folkové kapely, dále i tanečního orchestru JHS. V různých funkcích působil i v obnoveném chrámovém sboru. Na Pedagogické fakultě v Českých Budějovicích studoval obory český jazyk a hudební výchova, současně byl žákem regenschoriho Karla Fráni na českobudějovické konzervatoři. Od roku 1997 pokračoval ve studiu hudební vědy na Filozofické fakultě Karlovy univerzity v Praze, což mu umožnilo hlubší specializaci na chrámovou hudbu. Mezi jeho jihočeské aktivity patří ještě vedení Jindřichohradeckého symfonického orchestru (několik let od 1998) a asistentura na katedře hudební výchovy na PF v Českých Budějovicích. Od roku 2010 spolupracuje s Českým rozhlasem, kde pečuje o pořady o duchovní a liturgické hudbě.

V letech 2001 – 2006 stál Petr Bajer u zrodu chrámové scholy v Praze – Horních Počernicích, po přestěhování do Staré Boleslavi na podzim 2006 založil i v tomto městě chrámovou scholu, která plnila svou funkci do Velikonoc 2007. V roce 2008 byl osloven Chrámovým sborem u sv. Jana Křtitele v Lysé nad Labem a stal se jeho sborníkem.

Pianista, korepetitor, skladatel, aranžér, pedagog a entertainer Aleš HAVA je rovněž jindřichohradecký rodák. Od 5 let navštěvoval hodiny klavíru na LŠU u Světlany Pechouškové. Klavír vystudoval i na Pražské konzervatoři, kterou absolvoval Beethovenovým I. klavírním koncertem C-dur. Na této škole nyní působí pedagogicky. Působil v různých komorních sestavách i kapelách, v Čechách i jiných zemích Evropy, v roce 2002 si založil kapelu vlastní – Gurmania Band. Spolupůsobil při uvedení mnoha muzikálových produkcí (např. Mamma Mia, Hamlet, Děti ráje ad.) i při činoherních inscenacích (např. Ze života hmyzu v pražském Národním divadle).

Pořadatel dnešního koncertu, Pěvecký sbor BOJAN, se bude podílet na dvou vánočních koncertech v našem městě. 22. 12. na uvedení Rybovy České mše vánoční v kostele Obrácení sv. Pavla v Brandýse n. L., a 26. 12. na provedení Vánočního oratoria Camilla Saint-Saëns na koncertě v chrámu Nanebevzetí Panny Marie ve Staré Boleslavi. Srděčně zveme !

Kaple zámku v Brandýse nad Labem

Město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav
a Pěvecký sbor BOJAN uvádějí

KONCERT

Chrámového sboru u sv. Jana Křtitele v Lysé nad Labem

Příběhy a barvy hudby

Čtvrtek 22. října 2015 v 19.30 hod.

PROGRAM :

I. část

Dmitrij Borňanskij: Tebe poem

- 1) Anonym: **Svatý Václave**
- 2) Hans Leo Hassler: **Cantate Domino**
- 3) Claudio Monteverdi: **Cantate Domino**
- 4) Pavel Josef Křizkovský: **Hvězdy dvě** (kantáta cyrilometodějská)
- 5) Leoš Janáček: **Láska opravdivá**
- 6) izraelská píseň (upr. Marek Šlechta): **Shema Yisrael**
- 7) Petr Eben: **Nic ať tě nezmate**
- 8) Giovanni Pierluigi da Palestrina: **Missa Aeterna Christi munera**
(části Kyrie, Gloria, Credo)
- 9) Giovanni Pierluigi da Palestrina: **Ave Maria**
- 10) Orlando di Lasso: **Magnificat octavi toni**
- 11) Arvo Pärt: **Bogoroditsa djevo**
- 12) Romuald Twardowski: **Alleluia**

13) Jacob Handl Gallus: **Duo Seraphim** (spolu s PS Bojan)

14) Giovanni Croce: **Regina Coeli** (spolu s PS Bojan)

II. část - **přestávka** -

Wolfgang Amadeus Mozart. Dušan Vančura: **Páni zpíváme si kánon**

- 1) spiritual (upr. Brazel W. Demardi): **Hush!**
- 2) traditional (český text Dušan Vančura): **Poutník a dívka** (Jesus Mei A Woman)
- 3) spiritual (upr. Per Lindberg): **When the Stars begin to fall**
- 4) Leonard Bernstein / Stephen Sondheim: **Tonight**
- 5) Leonard Bernstein / Stephen Sondheim (český text Petr Kopra): **America**
- 6) Don Ray: **Beat Me Daddy Eight to the Bar**
- 7) Leonhard Cohen (upr. Roger Emerson): **Hallelujah** (Shrek)
- 8) Eric Clapton, Will Jennings (upr. Roger Emerson): **Tears in Heaven**
- 9) H. Peretti, L. Creatore, G. Weiss (upr. José L. Blasco): **The lion sleeps tonight**
- 10) Jaroslav Ježek, Jiří Voskovec, Jan Werich (upr. Václav Pokorný): **David a Golias**
- 11) Jaroslav Ježek, Jiří Voskovec, Jan Werich (upr. Václav Pokorný): **Ezop a braběnce**
- 12) Jaroslav Ježek: **Bugatti step**
- 13) Jaroslav Ježek, Jiří Voskovec, Jan Werich (upr. Václav Pokorný): **Život je jen náhoda**
- 14) H. Peretti, L. Creatore, G. Weiss (upr. Eivind Dengso): **Can't help falling** (spolu s PS Bojan)

ÚČINKUJÍ :

CHRÁMOVÝ SBOR U SV. JANA KŘTITĚLE

v Lysé nad Labem

Sbormistr: **PETR BAJER**

Klávesové nástroje: **ALEŠ HÁVA**

**spoluúčinkuje Pěvecký sbor BOJAN (I. -13, 14, II. – 14)
sbormistr Vojtěch Vančura**

Chránový sbor u sv. Jana Křtitele je amatérský smíšený sbor, který vznikl při římskokatolické farnosti v Lysé nad Labem v roce 1996. Jeho hlavním působištěm jsou chrámy Narození sv. Jana Křtitele v Lysé a sv. Kateřiny Alexandrijské v Milovicích. Během své dosavadní aktivity sbor spolupracoval s několika sbormistry. Vznik tělesa inicioval Vít Odcházel, když na počátku soustředil skupinku zpěváků, kteří se věnovali interpretaci chránové hudby. Od roku 1997 převzal vedení Ladislav Jánek mladší, na jeho místo nastoupila v roce 1999 Jana Hrdličková, kterou v této práci vystřídala v roce 2006 Dagmar Drahovzalová. Na ni pak navázal v září 2008 Petr Bajer, který sbor vede doposud.

Po roce 2008 došlo k výraznému nárůstu členské základny sboru. V roce 2009 bylo založeno občanské sdružení SONUS, které tento sbor výrazně podporuje.

Přestože je repertoár Chránového sboru soustředěn na liturgický provoz, došlo během posledních let ke znatelnému rozšíření spektra studovaných skladeb. Sbor tak nyní svou pozornost věnuje nejen duchovní hudbě všech epoch – od gregoriánského chorálu a kompozic starých mistrů až po skladby současných autorů a spiritualy, ale od roku 2009 je povolna rozšiřována i skupina studovaných světských skladeb. Ty byly předvedeny poprvé na koncertu Jazové pohlázení (2010) a na koncertu Muzikálové a filmové doteky (2012).

Vážení přátelé, drazí hosté, dovolte, abychom Vás při příležitosti konání dnešního koncertu oslovili také touto písemnou formou s poněkud poetickým literárním obsahem. Nejdříve však chceme vyjádřit díky organizátorům a hostitelům. S obdivuhodně pravidelnou vytrvalostí totiž bývají v těchto aristokratických prostorech konány koncerty a nám je velkou ctí, že jsme k dlouhé řadě účinkujících, kteří se kdy ucházeli o Vaši přízeň, dnes také přidružení.

Podle lidových pranostik přijíždí svatý Martin na bílém koni a tehdy začínal jiný rytmus běhu života. Po tomto svátku se scházivali sousedé na přástkách nebo při draní peří a při těchto činnostech si vypravovali příběhy, kterými bylo nenásilně utvářeno a nově uvědomováno vědomí pospolitosti a nesmazatelné pouto s vlastními kulturními kořeny i zkušenostmi předešlých generací. Doba je už jiná, pracovní i volnočasové aktivity nepodléhají klimatickým změnám ročních období. Nejen kulturní vzorce jsou relativizovány. Ostatně letos přišla první sněhová nadílka v Karlovarském kraji téměř o měsíc dříve než se Martinové dočkají svého svátku. Buď jak buď, dny se však nezadržitelně krátí – vždyť podle astronomických měření dnes Slunce zapadlo už v 17:59. Kdyby světla pouličního osvětlení zcela nekompromisně nerušila přicházející noc, v této chvíli by panovala tma, a tedy – s odvoláním na prastaré zvyklosti našich předků – mohl by přijít čas na vypravování. Proto doufáme, že u Vás nalezneme pochopení, budeme-li chtít pojmut dnešní vystoupení jako jakési vypravování v tónech, jak napovídá první část názvu koncertu. Ostatně kéž by se nám podařilo vtisknout do jednotlivých skladeb takový charakter, aby provedení zapůsobilo! Jenom dobrý příběh má šanci zaujmout pozornost posluchačů a podnítit lačnost čtenářů. Věříme, že skladby, které jsme pro dnešní příležitost vybrali, takový potenciál mají. A nám tedy nezbývá než doufat a věřit, že krása věčného umění bude silnější než vše ostatní, co se může během večera smyslům nabízet.

Čeká nás procházka v čase napříč Evropou i staletími, občasně akcenty na jubilea letošního roku i pestrobarevná paleta různých emocí a nálad, jak je hudební skladatelé vtiskli do svých kompozic. V první polovině koncertu představíme hudbu jako umění vyjadřující vznešené myšlenky. Rozezná se skladby znázorňující velké a ušlechtilé ideály, jak byly vždy dobově specificky vnímány a uchopovány svými tvůrci. A právě tato tvůrčí umělecká síla pramenící z bohatství židovsko-křesťanské civilizace, vždy táž a přece tak různá, dává vznikat kultuře, která nás činí takovými, jací jsme, a která vzbuzuje úctu a respekt. Na konkrétních příkladech hudebních děl můžeme nahlédnout na odlesky spirituální hlubiny, které mnozí věnují celý svůj život.

Skladba Dmitrije Stěpanoviče Bortňanského Tebe poem je jednou z nejznámějších a zřejmě v našich krajích i nejčastěji uváděných kompozic svého autora. Přestože Bortňanskij je osobností druhé poloviny 18. století a první čtvrtiny století 19., zvolená skladba dobře poslouží pro navození atmosféry tisícileté tradice východního křesťanství. Teprve po jejím odeznění předstoupí účinkující před auditorium, když coby poutníci osloví starobylým chorálem svatého knížete Václava v blízkosti jeho mučedniště. Sluší se však vzdát hold hostiteli, a tak snad ani nelze jinak, než pokračovat skladbou upomínající na sklonek 16. století. Norimberský skladatel Hans Leo Hassler byl častým hostem na pražském dvoře císaře Rudolfa II. Z jeho tvorby zazní moteto Cantate Domino zhudebnující úvodní verše 96. (95.) žalmu. Když bylo Hasslerovi 18 let (v roce 1584), odešel za hudebním vzděláním do Itálie, do Benátek, kde tehdy vzkvétalo pěstování vícesborové vokální polyfonie. My si hudbu benátského dómu sv. Marka připomeneme dílem Claudia Monteverdiho, skladatele, který tam byl kapelníkem od roku 1613 až do své smrti v roce 1643. Monteverdiho zpracování textu Cantate Domino je vytvořeno pro 6 hlasů, což skýtá zajímavé zvukové kombinace. Z hudebního světa raného baroka se přeneseme v prostoru i čase – na Moravu roku 1863. Tehdy se na žádost olomouckého arcibiskupa Bedřicha z Fürstenberka a se schválením papeže Pia IX. na Velehradě konaly oslavy tisíciletého výročí příchodu bratří Cyrila a Metoděje, tehdy slavení poprvé proběhlo 5. července. Příprava na slavné milénium se stala i největším impulzem pro novou tvorbu skladeb odkazujících na svaté slovanské apoštoly. Kantáta Pavla Josefa Křížkovského, jednoho z jubilantů letošního roku (žil v letech 1820-1885), známá též pod textovým incipitem „Hvězdy dvě se z Východu...“, je zkomponována na slova Františka Sušila. Vedle náboženského obsahu, jak budeme moci slyšet, se do díla promítly i nadšené vlastenecké myšlenky pramenící z národního obrození a slovanské vzájemnosti. Ostatně to je docela pochopitelné při znalosti dobové atmosféry a kontextu tehdejších dějů a událostí. Roku 1863 byli také svatí Cyril a Metoděj slavnostně prohlášeni za patrony všech slovanských

národů. Kantátu při její premiéře údajně přednesl sbor 940 zpěváků a zpěvaček a dvacet tisíc posluchačů uspořádalo skladateli nadšené ovace. Po této kantátě bude prostor věnován kratičkému připomenutí Křížkovského žáka, Leoše Janáčka, skrze skladbu Lásky opravdívá. Je-li řeč o opravdové lásce, pak se střelnou asociací přeneseme do poloviny krutého 20. století, kdy právě hluboký vztah k Bohu byl silou třeba i 3 792 nevinných mužů, žen a dětí, Židů, kteří byli zavražděni během jediné noci ze 7. na 8. března roku 1944 v plynových komorách koncentračního tábora Osvětim – Birkenau. Tito a mnozí další odsouzení šli vsťříc smrti s písní Shema Yisrael na rtech. Izraelské vyznání víry „Slyš Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Pán Jediný. Jediný Bůh náš, veliký Pán náš, Svaté jméno Jeho, Hospodin je jediný“ pak probouzí volnou asociaci k textu svatě Terezie: „Nic at' tě nezmate, nic at' tě neděsí. Vše v světě pomine, jen Bůh se nemění.“ Těmito slovy se inspiroval jeden z největších českých skladatelů 20. století Petr Eben. Asociace s písní Shema Yisrael jsou podpořeny i skutečností, že Petr Eben (narozen 1929) byl v roce 1944 pro svůj položidovský původ vyloučen z gymnázia a o rok později internován v koncentračním táboře Buchenwald... Uvedená kompozice, třebaže není příliš rozsáhlá, má nad to v rámci dnešního koncertu zvláštní místo. V letošním roce totiž bylo připomínáno výročí 500 let od narození této španělské mystičky a reformátorky karmelitánského řádu, významné osobnosti 16. století, jejíž svátek jsme mohli oslavit minulý týden (15. října). Doba života svatě Terezie nás znovu přivedla do zlatého věku vokální polyfonie, kdy žil a tvořil Giovanni Pierluigi da Palestrina, pro svůj kompoziční um označovaný za knížete církevní hudby. Palestrinova tvorba je spjata nejen s jedinečnou a za příklad dávanou kvalitou duchovní hudby, ale i s hudební složkou papežské liturgie, vždyť Palestrina byl v polovině 16. století jmenován maestro di cappella římské Cappella Giulia (tam se začal věnovat skladatelské činnosti), od roku 1555 působil v Lateránské bazilice, pak i v bazilice Santa Marie Maggiore. Protože byl Palestrina pověřen reformou gregoriánského chorálu, sluší se připomenout jeho tvorbu i v těchto souvislostech. Tím se dostáváme ke trojici skladeb s mariánskou tematikou. Ostatně nedaleké nejstarší poutní místo v Čechách je nám inspirací i ospravedlněním pro právě takovou volbu repertoáru. Tvorbou estonského skladatele Arvo Pärta (*1935) se obloukem znovu přimkneme k hudebnímu bohatství východního křesťanství. Vnímaví posluchači jistě brzy rozeznají, co je podstatou „spirituálního minimalismu“, jak bývá Pärtův kompoziční styl charakterizován. Skladba Bogoroditse djevo z roku 1990 velice stručně a přesto dostatečně výstižně skloubí biblický motiv navštívení Panny Marie andělem, který jí zvěstuje: „Bohorodičko, dívko, raduj se, milostí plná, Pán s Tebou. Blahoslavená jsi mezi ženami a blahoslavený je plod života Tvého“, s nadějí, kterou Mariin souhlas přinesl pro všechny lidi, kteří toto přijmou: „Z Tebe se zrodí Spasitel našich duší“. Právě to je nejdůležitější a i hudebně nejvýraznější sdělení skladby, která se následně ponoří do tichého rozjímání veškerého dosud předneseného textu. Úplně poslední samostatně provedenou skladbou prvního bloku Chrámového sboru z Lysé nad Labem bude kompozice Alleluia od dalšího z letošních jubilantů, polského soudobého skladatele Romualda Twardowského z roku 1990. Zmíněnou skladbu jsme zvolili mj. i s myšlenkou na letošní výročí konce II. světové války i se vzpomínkou na polského světce-jubilanta, papeže Jana Pavla II. Vícesborovou tvorbu v oboru renesanční vokální polyfonie, o níž již byla řeč dříve, budeme moci vnímat díky propojení interpretačního umu pěveckého sboru z Lysé nad Labem a brandýského PS Bojan. Naproti tomu pak ve druhé části koncertu směle otevřeme docela jiný, jinak barevný svět evropské hudební kultury, když se budeme snažit zachytit druhou tvář tohoto umění, totiž jeho nezdolnou hravost, rozvernost, někdy i rozpustilost, hudbu jako prostředek hodnotné a kultivované zábavy. K repertoáru, který byl se zvláštní oblibou užíván při trávení volného času s hudbou, odedávna patří kánony. Když na konci 19. století došlo k prolnutí vlivů afroamerické a anglosaské hudby, otevřel se vsťřicný kulturní prostor pozdější populární hudbě. Její kořeny tedy sahají mj. i ke spirituálům. Nebudou však chybět ani skladby upomínající na slavné muzikály a hudební filmy. Zvláštní pozornost bude věnována tvorbě protagonistů Osvobozeného divadla, mj. i proto že na letošní rok připadlo 110. výročí od narození Jana Wericha i Jiřího Voskovce (a příští rok by totéž jubileum oslavil Jaroslav Ježek).

Vážení hudbymilovní přátelé a drazí hosté, doufáme, že se Vám bude připravený program líbit. To Vám ze srdce přeji jménem všech účinkujících i jménem svým.

Petr Bajer